

Verslag SCCM auditordagen

OHSAS 18001 editie 2014

De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie (hoe klein ook) betere arboprestaties behaalt door het gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de OHSAS 18001-norm

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of veelevoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Verslag SCCM auditordagen

OHSAS 18001 editie 2014

11 en 13 februari 2014

Discussie over praktijksituaties

Inleiding

Op 11 en 13 februari 2014 heeft SCCM twee dagen georganiseerd voor OHSAS 18001-auditors die werken voor de aangesloten certificatie-instellingen. Sinds 2000 organiseert SCCM jaarlijks de auditordagen voor ISO 14001. In 2009 is hiermee gestart voor OHSAS 18001.

Aan de auditordagen 2014 hebben in totaal 48 OHSAS 18001-auditors deelgenomen.

Doel van de auditordagen

Het doel van de auditordagen is om de kennis over een bepaald arbo-onderwerp te verdiepen en om door bespreking van praktijksituaties ervaringen uit te wisselen en de werkwijze van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen bij de uitvoering van OHSAS 18001-audits te harmoniseren.

Voor de auditordagen verzamelt SCCM praktijksituaties die worden omgezet in casusbeschrijvingen met vragen hoe te handelen. Een deel van de auditordagen bestaat uit het onderling discussiëren over de gewenste handelwijze en het uitwisselen van ervaringen. Tegelijkertijd wordt daarmee de bekendheid met de inhoud van het OHSAS 18001-certificatieschema vergroot. Ook komen er aandachtspunten naar voren voor de verbetering van onderdelen van het certificatieschema. Deze aandachtspunten worden ingebracht bij het Centraal College van Deskundigen (CCvD). Het CCvD kan besluiten nadere richtlijnen in het OHSAS 18001-certificatieschema vast te leggen, bijvoorbeeld wanneer tijdens de discussies grote verschillen naar voren komen.

Thema auditordagen 2014

Tijdens de auditordagen 2014 heeft het onderwerp gevaarlijk(e) stof(fen) op de werkplek en binnenklimaat centraal gestaan. In de ochtend heeft dr. Wim van Alphen (directeur PHOV en zelfstandig arbeidshygiënist) een inleiding over deze onderwerpen verzorgd. In de middag is door middel van een case de relatie met het arbomanagementsysteem gelegd. In de middag is verder aandacht besteed aan de wijze en diepgang van de beoordeling van de identificatie en beoordeling van de arbogevaren en -risico's.

Evaluatie auditordagen OHSAS 18001 editie 2014

De deelnemers aan de auditordagen 2014 hebben deze dag als zeer positief ervaren. De aanwezige auditors hebben de kwaliteit van de auditordag met een hoog rapportcijfer gewaardeerd. Gemiddeld werden de dagen met een 8,0 beoordeeld.

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM)

SCCM werkt samen met het bedrijfsleven, overheden, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden aan een eenduidig en gewaardeerd certificaat voor ISO 14001 (milieu), EMAS (milieu), ISO 50001 (energie) en OHSAS 18001 (arbo). SCCM stelt daarvoor onder andere de 'spelregels' voor het certificeren op (zogenaamde certificatieschema's). Alle activiteiten van SCCM zijn gericht op het gebruik van managementsystemen om de prestaties van bedrijven en organisaties te verbeteren, risico's te beheersen en de relatie met klanten en overheden te versterken. Met een gecertificeerd managementsysteem leggen organisaties de basis voor duurzaam ondernemen. www.sccm.nl is het centrale informatiepunt. Naast overzichten van gecertificeerde organisaties en aangesloten certificatie-instellingen staan op de website hulpmiddelen en tips voor het invoeren van een managementsysteem.

Uitkomsten van bespreking praktijksituaties

In kleine groepen hebben de deelnemers over de cases en vragen gediscussieerd. Na de discussies zijn de uitkomsten in een plenaire sessie besproken. Dit verslag geeft per vraag de gewenste handelwijze weer. Het verslag is op 10 maart 2014 door het CCvD geaccordeerd.

Op de website van SCCM zijn alle cases die in de loop der jaren tijdens de auditordagen ISO 14001 en OHSAS 18001 zijn besproken toegankelijk gemaakt met de gewenste antwoorden. Per onderwerp en per jaar kunnen selecties uit de behandelde cases worden gemaakt.

De volgende onderwerpen zijn tijdens de auditordagen aan bod gekomen:

ONDERWERP	CASENUMMER	VRAAGNUMMERS
→ Stof	1	1A t/m 1I
→ Binnenklimaat	2	2A t/m 2G
→ Inventarisatie gevaren en risicobeoordeling	3	3A t/m 3F

Case stof op de werkplek

1

TOELICHTING CASE 1

Aanrechtbladfabriek BladExpert

BladExpert is producent van aanrechtbladen van hout, kunststof en steen. Deze worden in zowel kleine series als op maat gemaakt. In de fabriek werken circa 30 mensen. Binnen de fabriek is een aantal afdelingen.

Op de houtafdeling worden houten bladen geproduceerd. Op deze afdeling wordt behalve veel gezaagd, ook gelijmd. Er worden massief houten aandachtbladen gemaakt, maar ook bladen met een kern van hout en een toplaag van kunststof. Deze toplaag wordt veelal gelijmd. Ook worden mallen gemaakt voor de kunststofafdeling. De lijmsorten zijn op organische basis.

Op de kunststofafdeling worden kunststoffen gegoten in houten mallen.

Op de steenafdeling worden van verschillende soorten stenen platen bewerkt tot aanrechtbladen.

Op alle afdelingen wordt regelmatig gezaagd (gedeeltelijk nat en gedeeltelijk droog) en oppervlakte behandelingen uitgevoerd waarbij wordt geschuurd en gepolijst. In de productieafdelingen zijn lokale verwarmingsapparaten en zijn diverse afzuiginstallaties.

Tenslotte is er een afhandelings- en verpakingsafdeling. Hier worden eventueel spoelbakken gemonteerd en het eindproduct verpakt. Er is een kantoor waar circa 6 mensen werken.

1

VRAGEN CASE 1

- 1A Welke stoffen spelen een rol? Welke risico's verwacht u dat het bedrijf heeft geïdentificeerd die gerelateerd zijn aan stof?
- 1B Welk(e) onderzoek(en) verwacht u dat het bedrijf heeft gedaan ten aanzien van blootstelling aan stoffen op de werkplek?
- 1C Welke vragen stelt u om de kwaliteit van deze onderzoeken te beoordelen?
- 1D Hoe zwaar rekent u het bedrijf aan dat onderzoeken niet of maar beperkt zijn uitgevoerd?
- 1E De wetgeving verwacht dat de 'arbeidshygiënische strategie' wordt toegepast. Wat verwacht u hiervan terug te zien bij BladExpert?

- 1F Welke technische voorzieningen verwacht u aan te treffen met betrekking tot de stofproblematiek en wat zijn de kritische punten/aandachtspunten bij de beoordeling van de geschiktheid van deze voorzieningen?
- 1G Welke organisatorische maatregelen verwacht u dat het bedrijf neemt in relatie tot de stofproblematiek?
- 1H Zijn er onderwerpen die u gerelateerd aan stof terugverwacht in het kader van meting en monitoring?
- 1I Heeft BladExpert te maken met wettelijk verplichte registraties met betrekking tot stoffen en informatieverstrekking aan medewerkers ten aanzien van gevaarlijke stoffen (bv. via MSDS)?

1

GEWENSTE BENADERING CASE 1

- 1A De belangrijkste zijn: stof van het zagen / bewerken van hout, steen (kwartsstof), kunststof en emissies van organische oplosmiddelen (uit verf, lijm en reinigingsmiddelen). De blootstelling aan het vrijkomende stof dat bij de verschillende bewerkingen vrijkomt levert gezondheidsrisico's op: directe effecten (duizeligheid, irritatie van luchtwegen, irritatie van de huid), meer uitgestelde effecten (zoals OPS) en effecten op zeer lange termijn (kanker, bijvoorbeeld bij blootstelling aan kwartsstof). Daarnaast leveren het organisch stof en de verschillende organische oplosmiddelen ook risico's op voor brand en explosie.
- 1B Door het bedrijf moet worden vastgesteld aan welke stoffen en in welke mate en met welke duur het personeel wordt blootgesteld (Arbobesluit: aard, mate en duur). Vervolgens moet worden vastgesteld of het een acceptabele blootstelling betreft. Als dat niet zo is (zie ook de NEN 689) moeten maatregelen zijn bepaald en uitgevoerd volgens de arbeidshygiënische strategie (bij voorkeur aanpak van de bron). Vervolgens kan het zinvol zijn voor de resterende blootstelling door middel van arbeidshygiënisch onderzoek te beoordelen of de blootstelling acceptabel is gelet op de van toepassing zijnde grenswaarden.
- 1C Door wie is het onderzoek uitgevoerd? Is de onderzoeker en/of bedrijf voldoende competent om een dergelijk blootstellingsonderzoek te kunnen uitvoeren? Is de reikwijdte van het onderzoek voldoende? Welke metingen zijn gedaan en volgens welk meetprotocol? Is de NEN 689 (norm voor arbeidshygiënisch onderzoek) als richtlijn gebruikt? De auditor zal ook de rapportages willen inzien. Doel van het onderzoek is het bepalen van de schadelijkheid van de verschillende stoffen en de samenstellingsrisico's (zijn er stoffen die samen grotere risico's veroorzaken dan apart) waar medewerkers aan worden blootgesteld.

- 1D Onderzoeken die wettelijk gezien uitgevoerd moeten worden, moeten echter wel zijn uitgevoerd of tenminste zijn gestart of staan ingepland voor certificatie kan plaatsvinden. Of dit laatste kan worden geaccepteerd hangt af van de omstandigheden.

De zwaarte van aanrekenen hangt samen met de eerste inschatting van het blootstellingsrisico, de aard van de stoffen en de feitelijke blootstelling waarvoor het onderzoek wordt uitgevoerd en de wijze waarop systematisch gewerkt wordt aan het verbeteren van de risico's uit de inventarisatie van risico's en gevaren.

- 1E Je mag verwachten dat het bedrijf echt per stap van deze strategie heeft bekeken in hoeverre de blootstelling geheel is te vermijden, dan wel tot een acceptabel niveau is terug te dringen, waarbij het gebruik van PBM's daadwerkelijk als laatste stap wordt toegepast. Het is niet persé noodzakelijk om de uitkomst van elke stap in de arbeidshygiënische strategie schriftelijk vast te leggen. De auditor moet op basis van interviews en bewijzen (zoals plannen, doelstellingen, maatregelen etc.) voldoende vertrouwen hebben dat de arbeidshygiënische strategie is gevolgd.
- 1F Gelet op de aard van het bedrijf is het ontstaan van stoffen en het gebruik van lijmen niet te vermijden. Het mag wel verwacht worden dat gekeken is waar deze activiteiten worden uitgevoerd (logistieke indeling bedrijfsgebouw, zoals de scheiding van activiteiten waar andere mensen werkzaam zijn), welke voorzieningen zijn getroffen qua adequate afzuiging (plaatselijke directe afzuiging, ruimte afzuiging etc., automatische koppeling van machines aan plaatselijke afzuiging), nat werken versus droog werken, onderhoud enz.
- 1G Bij blootstelling speelt ook de tijdsduur een belangrijke rol. Bezien moet worden in hoeverre de blootstelling door organisatorische maatregelen is te beperken. Een goed schoonmaakregime is van groot belang. Beoordeeld wordt of de werknemers periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek wordt aangeboden, zo nodig gedifferentieerd per soort stof. Van de organisatie mag verwacht worden dat bij veranderingen opnieuw beoordeeld wordt wat verandering voor effect heeft op de risico's (MoC).
- 1H Het in het antwoord op vraag 1G genoemde schoonmaakregime is van groot belang en dient door middel van monitoring te worden bewaakt. Maar ook de handhaving van de afgesproken werkwijzen en onderhoud en inspectie aan afzuiginstallaties dienen te worden gemonitord. Eventueel dient periodiek te worden gemeten hoe hoog de blootstellingsconcentraties zijn, conform het in de NEN689 beschreven schema. Dit ter zekerheidsstelling van de betreffende werknemers en voor de werkgever in verband met mogelijke latere schadeclaims.
- 1I Ja, de wettelijke verplichting geldt voor alle gebruikte stoffen en voor het vrijkomende stof bij het zagen van hardhout en steen (kwarts). Daarbij dienen de drie registraties te worden aangehouden: algemeen, carcinogeen/mutageen en reprotoxische stoffen. Verwacht wordt dat de registraties terug komen in de managementreview.

Case klimaat op werkplek

2

TOELICHTING CASE 2

Kantooromgeving verzekeringsmaatschappij VoorZeker

Bij VoorZeker werken circa 250 werknemers in een kantorencomplex. Het complex is gebouwd in 1995 en heeft 5 verdiepingen. VoorZeker heeft alle verdiepingen in gebruik. Op de begane grond is de entree en een ruimte met zitjes en restauratieve voorzieningen. Tussen de middag wordt daar geluncht.

Zoals bij veel kantoren is de indeling in de loop der jaren gewijzigd. De aparte kamers zijn omgebouwd tot grotere open ruimten en kleinere kamertjes voor vergaderen en in afzondering te werken. In de meer open ruimte zijn 'eilanden' met 8-10 werkplekken. Er zijn geen vaste werkplekken meer.

Het gebouw heeft geen mogelijkheden om ramen open te zetten. Er is een mechanisch ventilatiesysteem. Verwarming vindt gedeeltelijk plaats met radiatoren en gedeeltelijk via het ventilatiesysteem. Er is geen airconditioning in de vorm van koeling. Aan de zuid/west zijde van het pand is zonwering.

2

VRAGEN CASE 2

- 2A Vindt u dat het binnenklimaat in de risico-inventarisatie aan bod moet komen? Zo ja, welke aspecten verwacht u terug te zien?
- 2B Is/zijn er onderzoek(en) die het bedrijf heeft gedaan ten aanzien van het binnenklimaat? Zo ja, welke onderzoeken en van welk kwaliteitsniveau (bv. statistisch onderbouwd)?
- 2C Hoe zwaar rekent u het bedrijf aan wanneer het binnenklimaat niet of niet betrouwbaar in de RI&E aan bod komt?
- 2D Welke technische voorzieningen hebben uw speciale aandacht wanneer het om het binnenklimaat gaat? Wat zijn de kritische punten/aandachtspunten bij de beoordeling van de geschiktheid van deze voorzieningen?
- 2E Zijn er organisatorische maatregelen die u bij dit bedrijf verwacht ten aanzien van het binnenklimaat?
- 2F Zijn er onderwerpen gerelateerd aan het binnenklimaat die u terugverwacht in het kader van meting en monitoring?

2G Maakt het verschil of het pand eigendom is van VoorZeker of dat het is gehuurd? Zo ja, wat is het verschil?

2

GEWENSTE BENADERING CASE 2

2A Binnenklimaat zou onderdeel moeten zijn van de inventarisatie van risico's en gevaren. Aan bod dienen te komen:

- luchtkwaliteit / ventilatiemogelijkheden / verwarming en koeling / luchtvochtigheid / schoonmaakregime;
- verlichting (licht/daglicht);
- geluid;
- visuele hinder.

Het aantal klagers t.o.v. het totale personeelsbestand geeft een indicatie voor het bepalen van het risico.

2B Het bedrijf dient te bewaken/onderzoeken of het ventilatiesysteem adequaat wordt geïnspecteerd en onderhouden (niet alleen de luchtkasten en vervanging van filters, maar ook de controle op en eventuele reiniging van de luchtkanalen en afzuigroosters respectievelijk instroomroosters). Dit kan door het bedrijf worden aangetoond door contracten voor de periodieke uitvoering hiervan.

Daarnaast is te onderzoeken wat de tevredenheid van de medewerker ten aanzien van het binnenklimaat is en/of er specifieke klachten naar boven komen. Bij het verwerken van de uitkomsten van het tevredenheidsonderzoek kan statistiek een rol spelen.

2C Binnenklimaat hoort als onderwerp deel uit te maken van de inventarisatie van risico's en gevaren. Het ontbreken van binnenklimaat is in principe een afwijking. De zwaarte van de afwijking hangt wel samen met de grootte van het risico binnen het totale aantal risico's. In organisaties waar voornamelijk kantooractiviteiten worden uitgevoerd, is binnenklimaat anders dan voor productieorganisaties. Daarbij moet worden opgemerkt dat binnenklimaat ook binnen een productieorganisatie een belangrijk onderwerp kan zijn (en vaak ten onrechte niet of nauwelijks aandacht krijgt). Een slecht binnenklimaat kan ook andersoortige risico's met zich meebrengen, bijvoorbeeld als je denkt aan een controlekamer. Een slecht binnenklimaat kan bijvoorbeeld zorgen voor concentratieverlies en daarmee een grotere kans op het maken van fouten met verstreckende gevolgen.

2D De volgende technische voorzieningen krijgen specifieke aandacht als het gaat om binnenklimaat:

- luchtbehandelingsinstallaties en dan met name aantoonbaar onderhoud en inspectie door een competent bedrijf;
- de luchtdoorstromingsprofielen in de werkruimtes (via luchttoevoeropeningen en luchtafvoeropeningen/ plenum enz.);
- eigen regelmogelijkheden voor de medewerkers (te openen ramen of roostertjes, verwarming, koeling, zonnewering buiten/binnen);
- aantal personen per werkruimte;

- soorten vloerbedekking;
- apparatuur die continu in bedrijf is (pc's en dergelijke);
- aanwezigheid van multifunctionals (copiers/printers) in de werkruimte;
- verlichting gerelateerd aan de uit te voeren werkzaamheden;
- afscherming van eventuele geluidsbronnen (direct en indirect) en voorkómen van visuele hinder;
- eventuele aanwezigheid van koolzuurmetertjes.

2E De volgende organisatorische maatregelen mag je van de organisatie verwachten:

- bezettingsgraad en luchtbehandeling dienen op elkaar afgestemd te zijn;
- bij extreme klimaatomstandigheden (bv. zomerhitte) en onvoldoende gereguleerde binnenklimaatcondities eventueel werktijden aanpassen en extra drinken/water beschikbaar stellen;
- tevredenheidsonderzoek medewerkers en maatregelen bij klachten;
- reactie opstapeling van factoren: binnenklimaat, werkdruk, langdurig beeldschermwerk, groepskantoren enz.;
- legionellabeheersing.

2F Onderwerpen in het kader van monitoring en meting:

- monitoring op de uitvoering van het vereiste onderhoud en de inspecties (daarbij geen desinfectie maar huishoudelijk schoonmaken);
- meting van temperatuur en luchtvochtigheid en luchtkwaliteit;
- bij klachten periodieke meting van CO₂;
- verlichtingssterkte met name bij interne verhuizingen waarbij niet altijd rekening is gehouden met het verlichtingsplan;
- werking van de buitenzonwering;
- vervuiling van de luchtroostertjes in de gevel;
- PMO en ziekteverzuim.

2G In de praktijk zijn veel kantoorgebouwen gehuurd en is in het contract opgenomen dat de verhuurder al dit soort zaken van onderhoud en inspectie in het contract heeft opgenomen.

Het is van belang vast te stellen hoe de daadwerkelijke rolverdeling is en wie toeziet op de naleving van de contractafspraken. Uiteindelijk moet de te certificeren organisatie als werkgever voldoen aan de wettelijke eisen en de auditor beoordeelt of hier adequaat invulling aan wordt gegeven. Het maakt daarbij niet uit wie contractueel de activiteiten moet uitvoeren

Case identificatie van gevaren en risicobeoordeling

Achtergrond

Het door SCCM uitgevoerde onderzoek naar de toegevoegde waarde van OHSAS 18001-certificatie heeft een aantal punten opgeleverd die relevant zijn voor het certificatieproces:

- De tevredenheid over het certificatieproces is over het algemeen hoog, er wordt gemiddeld een rapportcijfer 7,5 gegeven.
- 21% van de respondenten vindt dat auditors best wat 'strenger' mogen zijn, 27% is het daar gedeeltelijk mee eens.
- 67% van de respondenten vindt dat auditors deskundig zijn. 29% is het daar gedeeltelijk mee eens en 3% oneens.

Met 'strenger' wordt bedoeld meer 'uitdagend' door bijvoorbeeld meer aandacht voor de implementatie in de organisatie en minder gericht zijn op 'afvinken' of aan de norm wordt voldaan.

De resultaten van het onderzoek zijn besproken in het overleg van CI's en CCvD. Een van de voorstellen uit dit overleg is om tijdens de auditordagen aandacht te besteden aan de diepgang van audits door een discussie over de wijze waarop tijdens audits de inventarisatie en evaluatie van arbogevaren- en risico's worden beoordeeld.

3

TOELICHTING CASE 3

Bedrijf

OHSAS 18001-gecertificeerd afvalverwerkingsbedrijf (ophalen, sorteren, verwerken en afvoeren) met circa 150 werknemers. Het bedrijf heeft een hoofdlocatie met kantoor, werkplaats voor onderhoud materieel. Er zijn drie locaties waar verschillende afvalstromen worden gesorteerd en verwerkt.

Soorten afval

Het bedrijf verzamelt alle soorten bedrijfsafval in (bouw/sloop, chemisch afval, papier, specifiek bedrijfsafval en overig afval). Na sortering worden afvalstromen of zelf verder verwerkt of direct afgevoerd.

Toelichting activiteiten

Het bedrijf heeft circa 60 vrachtwagens die afval inzamelen. Er zijn eigen installaties om bouw- en sloopafval te sorteren. Hout wordt in eigen installaties verwerkt tot snippers. Voor verwerking van puin is er een puinbreker. Chemisch afval wordt gesorteerd en afgevoerd.

Organisatie

Het bedrijf heeft een KAM/veiligheidsmanager (niveau HVK). Deze is gevestigd op de hoofdlocatie en ook verantwoordelijk voor deze locatie. Op de andere locatie is er een KAM/veiligheidscoördinator (niveau MVK).

Arbocatalogus

Het bedrijf is aangesloten bij een brancheorganisatie. Deze brancheorganisatie heeft een arbocatalogus ontwikkeld. Deze is goedgekeurd door het ministerie SZW. Voor circa 40% van de aanwezige gevaren/risico's worden in de arbocatalogus geaccepteerde maatregelen beschreven.

Inventarisatie gevaren en risicobeoordeling

Het bedrijf heeft een eigen systeem opgezet om de gevaren te identificeren. Dit is gedaan voor elke activiteit. In totaal zijn 20 verschillende activiteiten benoemd en in totaal circa 500 verschillende gevaren. Er is een risicobeoordeling met een risicomatrix. Van de in totaal 500 gevaren zijn er circa 400 zodanig beheerst dat het risico acceptabel is; circa 80 vragen aandacht en 20 zijn niet acceptabel.

Tijdsbesteding certificatie

Voor de initiële audit (inclusief rapportage) zijn 8 dagen beschikbaar (2 dagen fase 1 en 5 dagen fase 2 en 1 dag rapportage). Voor de controles zijn 3 auditdagen per jaar gepland.

3

VRAGEN CASE 3

3A Voorbereiding fase 1 initiële audit

→ Welke kennis / informatie wil je vooraf hebben van het bedrijf en/of de bedrijfstak?

3B Uitvoering fase 1

- Wat wil je weten/vaststellen ten aanzien van identificatie gevaren en risicobeoordeling?
- Bij gebruik van steekproef: geef aan criteria/omvang.
- Hoeveel tijd besteed je aan identificatie gevaren en risicobeoordeling?
- Bij welke bevindingen ten aanzien van deze normeis moet fase 2 worden uitgesteld?

3C Uitvoering fase 2

- Hoe ga je de informatie uit de gevaren en risicobeoordeling uit fase 1 verder uitdiepen in fase 2?
- Bij gebruik van steekproef: geef aan criteria/omvang.
- Welke informatie ga je verzamelen en hoe?
- In welke volgorde?
- Hoeveel tijd besteed je aan identificatie gevaren en risicobeoordeling?

3D Uitvoering controle

- Wat wil je weten/vaststellen ten aanzien van identificatie gevaren en risicobeoordeling?
- Bij gebruik van steekproef: geef aan criteria/omvang.
- Welke informatie ga je verzamelen en hoe?
- In welke volgorde?
- Hoeveel tijd besteed je aan identificatie gevaren en risicobeoordeling?

- 3E Voorbereiding herbeoordeling
→ Waar zitten de verschillen voor de voorbereiding van de herbeoordeling ten opzichte van de voorbereiding van fase 1?
- 3F Herbeoordeling
→ Waar zitten de verschillen voor de uitvoering van de herbeoordeling ten opzichte van de initiële fase 1 en 2 audit?

3

GEWENSTE BENADERING CASE 3

3A Voorbereiding fase 1 initiële audit

Welke kennis of informatie wil je vooraf hebben van het bedrijf?

Tijdens de auditordagen is een discussie gevoerd over de voorbereidingstijd. Deze wordt niet door alle Cl's ingepland. De vraag is wat er van een auditor verwacht mag worden. Hier is geen eenduidig antwoord op te geven aangezien de hoeveelheid voorbereiding mede afhankelijk is van de ervaring van de auditor in de betreffende sector en de beschikbare audittijd. Bij meerdaagse audits is het makkelijker om tijd te reserveren voor de voorbereiding dan voor een audit van één dag. Niet elke auditor maakt (evenveel) tijd van de voorbereiding, terwijl ongeveer 25% van de audittijd gereserveerd is voor voorbereiding en rapportagetijd.

Van belang is dat de auditor op de hoogte is van belangrijke risico's die aan de orde kunnen zijn en daarbij van toepassing zijnde wet- en regelgeving. In deze case zijn belangrijke bronnen:

- arbocatalogus, deze geeft de belangrijkste arbeidsrisico's in de afvalverwerking;
- resultaten van inspecties door de overheid (deze geven inzicht in de belangrijke afwijkingen en oorzaken van ongevallen);
- specifieke wet- en regelgeving en overige eisen.

In het geval van de afvalverwerking zijn er diverse publicaties van het ministerie SZW die relevante informatie bevatten:

- [Arbeidsrisico's in de afvalbewerking en afvalrecycling](#) (Inspectie SZW);
- [Veiligheid en gezond werken in de afvalrecycling](#) (Resultaten van inspecties bij mobiele puinbrekers);
- [Projectrapportage Afvalinzameling](#) (Arbeidsinspectie);
- website van het bedrijf (wat zeggen ze over veiligheid en gezondheid).

Uit de bovenstaande informatie blijkt dat de top 5 ongevallen in de afvalbranche wordt veroorzaakt door:

- 1 Knel en pletgevaar
- 2 Geraakt worden door slingerende objecten
- 3 Valgevaar
- 4 Aanrijdgevaar
- 5 Gevaarlijke stoffen/ontploffingsgevaar

3B Uitvoering fase 1

De volgende informatie wil je weten van de RI&E:

- Hoe is de risicobeoordelingsprocedure opgesteld en hoe vindt de risicoweging plaats? Is deze volledig?
- De rondgang langs de activiteiten geeft een beeld van de risico's en is belangrijk voor het bepalen van de volledigheid en de toetsing van de risicobeoordeling.
- Wie waren betrokken bij de totstandkoming (preventiemedewerker, kerndeskundigen, OR etc.) en goedkeuring van de RI&E?
- Taak-risicoanalyses, werkplekinspecties, werkvergunningen en eventueel toepassing van management of change (MoC) worden meegenomen bij de beoordeling van de inventarisatie van gevaren en risico's.
- Activiteiten en organisatie met personeelsbezetting op de verschillende activiteiten en de kwalificatie van het personeel, waarop de RI&E is toegepast.
- Belangrijk is te onderzoeken waarom maar 40 % van de arbocatalogus is gevolgd en hoe de overige 60% is geregeld (dit blijkt uit de casebeschrijving). Afwijken van de arbocatalogus is geoorloofd, maar hoe is getoetst of gelijkwaardige maatregelen zijn genomen?
- Hoe is veiligheid en gezondheid in ontwerp en of wijziging van processen (management of change) geregeld?
- Zijn de van toepassing zijnde nadere inventarisatie verplichtingen conform de Arbowet uitgevoerd? Zonder deze nadere inventarisaties is de RI&E niet volledig.
- In fase 1 wordt ook gekeken welke specifieke zaken in fase 2 nader onderzocht zullen worden.

Geef de criteria/omvang aan bij gebruik van een steekproef

Een steekproef wordt altijd zo getrokken dat in ieder geval alle activiteiten en alle locaties (in fase 1 en 2) aan bod komen. Verder wordt tenminste de beheersing van grote risico's beoordeeld en de omgang met veranderingen / MoC (Management of Change).

Hoeveel tijd besteed je aan identificatie gevaren en risicobeoordeling?

2 dagen (½ dag structuur en opzet 3 x ½ dag locaties). Er wordt veel tijd aan de identificatie van gevaren besteed aangezien dit de basis is van het arbomanagementsysteem. Indien de identificatie onvoldoende is, kan fase 2 geen doorgang vinden.

Bij welke bevindingen ten aanzien van deze normeis moet fase 2 worden uitgesteld?

Als de inventarisatie niet volledig is en niet duidelijk is hoe de 20 gevaren die in deze case niet acceptabel zijn, opgelost worden of meteen met een passende planning in een plan van aanpak zijn opgenomen. Hierbij is de ernst van de gevaren belangrijk. Indien een situatie levensbedreigend is, moet de auditor de audit direct stoppen.

Wanneer de getroffen maatregelen afwijken van de arbocatalogus en niet hetzelfde beschermingsniveau hebben of de beoordeling naar het beschermingsniveau niet heeft plaats gevonden, moet dit met de ondernemingsraad zijn kortgesloten.

De identificatie van gevaren en de risicobeoordeling binnen de OHSAS 18001 norm wordt anders geïnterpreteerd dan binnen de Arbowet. Een branche RIE voldoet niet automatisch aan de OHSAS-eisen. Gesproken wordt over het opzetten van een handreiking voor auditoren hoe met de eisen voor identificatie van gevaren en de risicobeoordeling om te gaan. Hier zal door SCCM naar gekeken worden.

3C Uitvoering fase 2

Hoe ga je de informatie uit de gevaren en risicobeoordeling uit fase 1 verder uitdiepen in fase 2?

- Beoordelen of eventuele afwijkingen of aandachtspunten uit fase 1 zijn opgelost en uitgewerkt.
- Implementatie van maatregelen uit de identificatie van gevaren en uit het plan van aanpak van de R&E.
- Aantoonbaarheid van veiligheid en gezondheidsafweging in het ontwerp/veranderingen (ook organisatorische) proces (verschillende fases ontwerp, bouw, gebruik, onderhoud en sloop).
- Beoordeling van de activiteiten in praktijk. Zijn medewerkers op de hoogte van de risico's, de beschermingsmaatregelen, de instructies?
- Zijn de medewerkers voldoende competent? Kijk ook hoe werkzaamheden worden uitgevoerd (observatietechnieken).

Geef de criteria/omvang aan bij gebruik van een steekproef

- Bezoek van de auditor aan alle locaties en rondgang op alle locaties. Ook is het verstandig om op een wagen mee te rijden en te kijken waar de medewerkers die het vuil ophalen mee geconfronteerd worden.
- Verwacht wordt dat alle activiteiten verdeeld over de verschillende vestigingen beoordeeld worden.

Welke informatie ga je verzamelen en in welke volgorde?

- Risicobeoordelingen en beheersmaatregelen, communicatie en taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
- Opvolging van bevindingen uit fase 1.
- Bekijken van de werkzaamheden/activiteiten in praktijk in hun omgeving, vervolgens toetsing compleetheid op basis van deze steekproef.

Hoeveel tijd besteed je aan identificatie gevaren en risicobeoordeling?

1 dag

3D Uitvoering controleonderzoek

Wat wil je weten/vaststellen ten aanzien van de identificatie van gevaren en de risicobeoordeling?

- De actualiteit van de identificatie. Daarbij in het bijzonder aandacht voor veranderingen in organisatie, activiteiten en werking MoC-procedures.
- Bewustzijn omtrent de risico's en de daarbij behorende beheersmaatregelen.
- Incidenten- en ongevalrapportages en de mogelijke consequenties voor de identificatie van gevaren en risicobeoordeling.
- De resultaten van gehouden audits/inspecties en de wijze waarop deze consequenties hebben voor de identificatie en risicobeoordeling.

- De uitvoering van eventueel onderzoeken (zoals bv. tevredenheid werknemers, PAGO, blootstelling etc.) en de consequenties voor de risicobeoordeling.
- Eventuele veranderingen in Arbocatalogus en wet- en regelgeving en de doorwerking in de eigen identificatie en risicobeoordeling.

Geef de criteria/omvang aan bij gebruik van een steekproef

In deze case ligt de prioriteit bij de toetsing van de activiteiten rond de 20 gevaren die in eerste instantie niet als acceptabel zijn beoordeeld.

Welke informatie ga je verzamelen en in welke volgorde?

- Risicobeoordelingsdocumenten, beheersmaatregelen (restrisiko's), taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (TBV) en toetsing in praktijk aan deze TBV (wie voert de werkzaamheden uit en was dit vanuit het systeem ook zo bedacht).
- Risico's die door medewerkers worden ervaren, welke zijn er vastgelegd, is er voldoende bewustzijn bij het personeel?

Hoeveel tijd besteed je aan identificatie gevaren en risicobeoordeling?

Deze tijd is niet exact te benoemen. Voor een deel wordt er gericht naar de actualiteit van de RI&E gekeken en voor een ander deel komt de RI&E steeds weer in beeld tijdens andere delen van de audit.

3E Vorbereiding herbeoordeling

Waar zitten de verschillen voor de voorbereiding van de herbeoordeling ten opzichte van de voorbereiding van fase 1?

Bij de herbeoordeling kijk je naar de resultaten en werking van het systeem gedurende de certificatieperiode en op basis van bijvoorbeeld incidenten, ziekteverzuim, resultaten inspecties, onderzoeken, klachten van gebruikers van het certificaat etc.

Tijdens de voorbereiding van de herbeoordeling is het van belang goed inzicht te verkrijgen in uitgeschreven afwijkingen gedurende de afgelopen certificatieperiode en de status daarvan.

3F Herbeoordeling

Waar zitten de verschillen voor de uitvoering van de herbeoordeling ten opzichte van de initiële fase 1 en 2 audit?

De aandacht richt zich meer op de zwakke punten in het managementsysteem zelf of de implementatie ervan. Deze kunnen worden bepaald op basis van eerder gevonden afwijkingen.

De planning van de audit moet zorgdragen voor een adequate verdeling van audits over de locaties om vertrouwen te waarborgen. Hierbij wordt rekening gehouden met de uitkomsten en de planning uit de voorgaande certificatieperiode.

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.
Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen
en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001 en OHSAS 18001.
Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante
milieu- en arbowet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van
gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, maart 2014